Kela|Fpa

HE Kela-lain muuttaminen HE 81/2025

Lainsäädännön kehittämisjohtaja Auli Valli-Lintu
Johtava asiantuntija Kirsi Hagman-Seppänen

Yleisiä huomioita

- Kela kannattaa esitettyjä muutoksia mutta katsoo, että joiltain osin säännöksien soveltamista ja voimaantulo tulee yhteensovittaa muiden säädöshankkeiden voimaantulon kanssa

- Esitetyt muutokset tukevat Kelan kykyä hoitaa lakisääteiset tehtävänsä tehokkaasti, tietoturvallisesti ja vaikuttavasti.

- Esitys perustuu parlamentaarisen työryhmän sekä Kelan esittämiin muutosesityksiin

- Esitys on jatkoa aiemmin viime vuonna toteutettuihin Kela-lain hallintoa ja toimintaa koskeviin lainmuutoksiin

Kelan tiedonsaantioikeuksien täsmentäminen ja laajentaminen (2 a§)

- Lakiesityksessä esitetään sekä tarkennettavaksi nykyisiä että lisättäväksi Kelan tiedonsaantioikeuksia.
- Uudet tiedonsaantioikeudet tukevat Kelan lakisääteisiä tehtäviä tutkimuksessa ja toiminnan kehittämisessä ja tilastoinnissa ja ennakoinnissa.
- Esitys ei koske etuuskäsittelyn tiedonsaantioikeuksia. Kunkin etuuden tiedonsaantioikeuksista säädetään erikseen kussakin etuuslaissa.
- Käytännössä esitettyjä tietoja on käytetty jo nykyisin Kelan em. tehtävissä toisiolain perusteella.
  - Ongelmat: Findatan lupa on aina määräaikainen. Tietoja käytettävä lisäksi Findatan käyttöympäristössä.
  - Kela ei pysty tätä kautta palvelemaan tietotarpeita nopealla aikataululla tai pitkäjänteisesti siten, kuin tehtävien hoitaminen edellyttää
- Tiedonsaantioikeuksien keskeinen periaate – tiedonsaannin rajaaminen välttämättömiin tietoihin – on huomioitu esityksessä
  - Kela tekee kunkin tiedon osalta vielä erikseen sopimuksen tiedonsaannissa, jossa varmistetaan vielä tiedonsaannin välttämättömyys.

Kela|Fpa

Uudet tiedonsaantioikeudet

1) Eläketurvakeskukselta lakisääteisten työeläkkeiden ja eläkettä vastaavien luopumisetuuksien, kuntoutuksen ennakkopäätösten, kuntoutusrahojen ja -korotusten päätösten sekä ansaintarekisterin tietoja;
2) Kevalta tietoja omaishoitajana ja perhehoitajina toimineista henkilöistä ja maksetuista palkkioista;
3) Verohallinnolta verotustiedot;
4) Maahanmuuttovirastolta oleskeluluvan lajia ja luvan kestoa koskevat tiedot/muut vastaavat tiedot
5) Fimealta lääkekulutustiedot ja hoitolaitoksissa käytettäviä lääkkeitä koskevat tiedot sekä lääkkeiden saatavuushäiriötiedot;
6) sähköisestä lääkemääräyksestä annetussa laissa tarkoitetut reseptikeskukseen tallennetut tiedot lääkemääräyksistä ja niihin liittyvät toimitustiedot;
7) Asiakastietolain 3 luvun 13 §:n mukaisilta asiakastietojen rekisterinpitäjiltä tietoja terveydenhuollon käynneistä sekä lääkärin määräämistä tutkimuksista ja hoidosta;
8) THL:ltä tiedot perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, työterveyshuollon ja sosiaalihuollon toiminnasta ja kustannuksista;
9) Tilastokeskukselta tiedot väestön koulutuksesta, ammatista ja sosioekonomisesta asemasta;
10) Opetushallitukselta tietoja varhaiskasvatuksessa olevista lapsista ja heidän huoltajistaan;
11) Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiöltä opiskeluterveydenhuoltopalveluita koskevat henkilö- ja potilastiedot sekä opiskeluterveydenhuoltopalveluiden tuottamiseen liittyvät kustannus- ja toimintatiedot;

Kela|Fpa

Sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuus (20 a §)

- Kela-lain muutos liittyy sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuuteen
- Sähköisessä tiedoksiannossa siirryttäisiin yleislain soveltamiseen (sähköinen asiointi viranomaisissa), joka mahdollistaa sähköisen tiedoksiannon ilman nimenomaista suostumusta.
- Kela tarvitsee kuitenkin erillissäännöksen tiedoksiantopäivästä, koska muutoin IT-järjestelmiin tulisi tehdä iso ja kallis muutos, joka ei tarkoituksenmukainen ennen Eepos-järjestelmää.
- Esitys liittyy erillisellä hallituksen esityksellä esitettäviin asiointilain muutoksiin, joten voimaantulo tulisi sovittaa asiointilain muutoksen kanssa.

Päätöksen yhteysnimen korvaaminen (20 b)

- Kelan ja sen henkilöstön kannalta tärkein muutos
- Kela-lakiin tehtävä yhteystietojen antajan nimen korvaaminen Kelan palvelutoiminnan yhteystiedoilla
- Töiden organisoinnin lisäksi keskeisenä perTyöturvallisuuden parantaminen keskeinen peruste.
- Kela kokeillut nimen poisjättämistä ja kokeilulla myönteisiä vaikutuksia työhyvinvointiin.
  - Eduskunnan oikeusasiamies katsoi kokeilun olevan lainvastainen ja kokeilu lopetettiin
- Henkilöstöstä kannattaa muutosta ja katsoo sen parantavan työhyvinvointia ja työturvallisuutta
- Esityksen tavoitteen toteutuminen edellyttää muutosta Kela-asetukseen.

Muut ehdotukset

- Kelan hallituksen kokoonpanoa koskevan säännöksen soveltaminen seuraavan (2026-2028) hallituksen valintaan on epäselvä ja sitä tulisi selkeyttää
  - Valinta tehdään jo vuoden 2025 puolella

- Avustavien tukitehtävien siirtomahdollisuus mahdollistaa kustannusvertailun sekä kustannustehokkaamman tavan tuottaa
  - Kelassa ei ole vireillä tukitehtävien siirtoa
  - Kelassa on kuitenkin tulossa merkittäviä investointeja muutaman vuoden kuluttua

- VTV:n tarkastusoikeus tukee eduskunnan budjettivalvontaa Kelan toiminnassa, sekä mahdollistaa tuloksellisuusketjun tarkastamisen lainvalmistelusta toimeenpanoon.